

سرمقاله

در سرمقاله شماره ۷۱ فصلنامه (پاییز ۱۳۹۳)، ضمن اعلام خبر تصویب «کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش»، ابراز امیدواری کردیم که این مصوبه مهم، بر آشفتگی اظهار نظر‌ها و موضع‌گیری‌های سلیقه‌ای در قبال دانش‌آموزان صاحب استعداد‌های برتر و درخشان، نقطه پایان بگذارد؛ اما چنین نشد! دور تازه آشفتگی خبری و رسانه‌ای در این زمینه، از زمان انتشار نخستین خبر رسمی مربوط به تصویب مصوبه فوق و به‌واسطه انتخاب تیتیر نامناسب برای این خبر آغاز شد: «جداسازی دانش‌آموزان مستعد از مدارس دولتی ممنوع شد». این تیتیر در حالی برای این خبر انتخاب شده بود که در متن خبر آمده است: «یکی از رویکردهای اصلی حاکم بر طرح جامع تربیت استعداد‌های برتر، عدم جداسازی دانش‌آموزان با استعداد‌های برتر است؛ اما اعضای شورای عالی آموزش و پرورش جداسازی محدود این دانش‌آموزان را تأیید کردند».

مسئولان مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان بلافاصله به انتشار این خبر واکنش نشان دادند و پس از چند ساعت، پایگاه اینترنتی وزارت آموزش و پرورش این خبر را از صفحه نخست خود حذف کرد. اما انتشار اخبار آشفته با تیتیرهای گمراه‌کننده همچنان ادامه یافت: «تعداد مدارس استعداد‌های درخشان کاهش می‌یابد»، «جداسازی دانش‌آموزان تیزهوش اثر منفی دارد»، «دانش‌آموزان استعداد‌های برتر در مدارس عادی می‌مانند» و از همه عجیب‌تر این خبر که: «تیزهوشان به مدارس عادی برمی‌گردند».

همکاران مرکز برای آرام کردن این فضا و آگاه کردن مسئولان مربوطه نسبت به تبعات منفی آشفتگی خبری و رسانه‌ای ایجاد شده، تلاش گسترده‌ای را آغاز کردند و در نتیجه، پس از چندی با اخبار و مصاحبه‌های متعادل‌تر و تیتیرهای آرام‌تری مواجه شدیم: «امید به چاپک‌سازی سمپاد با نسخه رژی می‌جدید»، «توسعه مدارس تیزهوشان و جداسازی دانش‌آموزان مستعد از مدارس دولتی محدود شد» و «تیزهوشان در مدارس سمپاد و استعداد‌های برتر در مدارس عادی تحصیل خواهند کرد».

اکنون، پس از نزدیک به سه ماه از تصویب «کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش»، به نظر می‌رسد رویکرد این مصوبه در قبال دو روش «تلفیق» و «تفکیک» در پرورش استعداد‌های برتر، دست کم برای مدیران، کارشناسان و عوامل آموزشی و اجرایی مرتبط تا حد زیادی روشن شده و نگرانی‌های ایجاد شده در روزهای نخست برطرف شده باشد. اما آنچه به آسانی قابل جبران نیست، از یک سو سردرگمی خانواده‌ها و مخاطبان عمومی اخبار فوق در میان تیتراها و اخبار ضد و نقیض و شایعات بی‌شمار برآمده از آنها و از دیگر سو، فصل جدیدی از آشفتگی مفهومی ناشی از کاربرد ناصواب اصطلاحاتی چون «تیزهوشان»، «نخبگان»، «استعداد‌های برتر» و حتی اصطلاحات نوپدید چون «استعداد‌های فوق برتر» در متن اخبار و مصاحبه‌های انجام شده است.

امیدواریم همان‌گونه که در مراحل بررسی و تصویب «کلیات نظام تربیت استعداد‌های برتر در آموزش و پرورش» شاهد مساعدت و همراهی صمیمانه و دلسوزانه دبیرکل محترم و همکاران گرامی دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش بودیم، پس از توشیح این مصوبه و ابلاغ آن از سوی ریاست محترم جمهور در آینده نزدیک و انتشار متن کامل آن نیز شاهد اطلاع‌رسانی دقیق و به دور از اظهار نظرهای شخصی در خصوص این مصوبه راهگشای شورای عالی آموزش و پرورش باشیم.

* * * * *

انتشار سه عنوان کتاب محتوای تکمیلی ریاضی، علوم تجربی و فارسی پایه هفتم ویژه مدارس استعداد‌های درخشان که نسخه‌های چاپی آن بهمن ماه سال جاری به دست دانش‌آموزان عزیز پایه هفتم مدارس استعداد‌های درخشان رسید، سرآغاز تحولی مهم در حوزه برنامه‌ریزی درسی ویژه دانش‌آموزان صاحب استعداد‌های برتر است. البته انتشار مجموعه کتاب‌های محتوای تکمیلی مدارس استعداد‌های درخشان، از سابقه طولانی برخوردار است؛ اما این نخستین بار است که متون تکمیلی آموزشی این مدارس به عنوان کتاب‌های درسی رسمی با نام و نشان سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی (و توسط مؤلفان سمپادی) تولید و منتشر شده و در صفحه شناسنامه آنها، این عبارت درج شده است: «این کتاب، به منظور فراهم کردن مواد آموزشی تکمیلی مورد نیاز مدارس استعداد‌های درخشان، توسط مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان و دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری طراحی و تألیف شده است».

کتاب‌های تولید شده در نتیجه این همکاری، علاوه بر رفع نیاز مدارس استعداد‌های درخشان به محتوای آموزشی تکمیلی، می‌تواند در گستره بسیار وسیع‌تری از مدارس که مایل هستند برخی مواد

درسی را فراتر از سطح کتاب‌های درسی عمومی آموزش دهند، مورد استفاده قرار گیرد. فراتر از آن، هر دانش‌آموز علاقمند به مطالعه گسترده‌تر و عمیق‌تر در برخی مواد درسی در هر نقطه از کشور، می‌تواند این کتاب‌ها را به عنوان منابع تکمیلی رسمی و مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش مورد استفاده قرار دهد. (متن کامل این سه کتاب، در پایگاه اینترنتی اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی کشور، به نشانی www.chap.sch.ir قابل مشاهده و دریافت است.)

این خدمت ارزنده و شایسته به دانش‌آموزان صاحب استعدادهای برتر در سراسر کشور، ثمره بلندنظری و همت والای مسؤولان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی بویژه جناب حجت‌الاسلام آقای دکتر محمدیان، جناب آقای دکتر امانی و جناب آقای امیری‌نیا، کارشناسان گروه‌های برنامه‌ریزی و تألیف ریاضیات، علوم تجربی و زبان و ادبیات فارسی دفتر تألیف، مؤلفان پرتلاش، صبور، کاردان و خوش‌ذوق این کتاب‌ها و سرانجام، مدیران و کارشناسان ذی‌ربط در مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان و محصول حسن تفاهم و همکاری میان دو حوزه کاری تخصصی در وزارت آموزش و پرورش است که امیدواریم در عرصه‌های دیگر نیز، شاهد نمونه‌های مشابه آن باشیم.

تلاش خواهیم کرد تا دانش‌آموزان پایه هفتم و هشتم مدارس استعدادهای درخشان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴، کتاب‌های محتوای تکمیلی خود را در آغاز سال و همراه با کتاب‌های درسی عمومی خود دریافت کنند، ان‌شاءالله.

* * * * *

نمونه دیگری از همکاری‌های میان‌بخشی مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان با حوزه‌های تخصصی درون وزارت آموزش و پرورش، واگذاری مسئولیت برگزاری مرحله اول آزمون المپیادهای علمی دانش‌آموزی کشور در بهمن ماه و اسفند ماه ۱۳۹۳ و آزمون ورودی مدارس استعدادهای درخشان در اردیبهشت ماه ۱۳۹۴ به مرکز سنجش آموزش و پرورش است. بر اساس گفتگوهای متعدد انجام شده با رئیس محترم مرکز سنجش آموزش و پرورش، جناب آقای دکتر عمادی و معاونان، مدیران و کارشناسان محترم این مرکز، توافق کامل برای تقسیم مسئولیت بر اساس شرح وظایف تخصصی دو مرکز به عمل آمد.

بر این اساس، امور محتوایی آزمون‌های یاد شده، از قبیل تنظیم و تدوین دستورالعمل اجرایی، دفترچه راهنمای ثبت نام و به‌ویژه طراحی سؤالات و آماده‌سازی نسخه اصل سؤالات آزمون بر عهده

مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان (با مشارکت و هماهنگی کامل مرکز سنجش آموزش و پرورش) و امور اجرایی این آزمون‌ها، بر عهده مرکز سنجش آموزش و پرورش و ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها قرار گرفت.

* * * * *

برگزاری پنجمین اردوی کشوری برگزیدگان گام اول طرح فراگیر حفظ و درک مفاهیم سوره‌های قرآن کریم در مشهد مقدس و در جوار بارگاه آسمانی حضرت امام رضا - علیه السلام - در نخستین روزهای اسفند ماه سال جاری، نشانه دیگری از عزم جدی مرکز ملی پرورش استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان برای ارتقای سواد قرآنی و ترویج فرهنگ انس با قرآن کریم در میان دانش‌آموزان مدارس استعداد‌های درخشان بود. استقبال گسترده دانش‌آموزان از این طرح قرآنی را باید به عنوان یکی از شاخص‌های ممتاز آن برشمرد. به گونه‌ای که در سال تحصیلی گذشته، نزدیک به یک سوم دانش‌آموزان پایه هفتم (حدود ۸۴۰۰ نفر از مجموع تقریبی ۲۵۶۰۰ نفر) در گام اول این طرح شرکت کرده‌اند و نزدیک به یک چهارم دانش‌آموزان پایه هفتم (حدود ۶۳۰۰ نفر از مجموع تقریبی ۲۵۶۰۰ نفر) نیز موفق به دریافت گواهی‌نامه گام اول این طرح شده‌اند.

شایسته است از قبول مسئولیت میزبانی این اردوی کشوری توسط همکاران گرامی اداره کل آموزش و پرورش و اداره استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان استان خراسان رضوی و از زحمات خالصانه این عزیزان، به‌ویژه جناب آقای حسینی (مدیرکل محترم استان)، جناب آقای صداقت، جناب آقای مهدی‌زاده و سرکار خانم خاکپور (رئیس و کارشناسان محترم اداره استعداد‌های درخشان استان)، صمیمانه تشکر و قدردانی نماییم. دریافت مدال افتخار خدمت بی‌منت به فرزندان سرآمد قرآنی ایران اسلامی، بر این عزیزان گوارا باد. همچنین، از دو میهمان گرامی که در مراسم افتتاحیه بخش دختران و پسران این اردو به ایراد سخنرانی در جمع دانش‌آموزان قرآنی سمپاد پرداختند، یعنی از جناب آقای مسیب‌زاده (مدیرکل محترم اداره نماز، قرآن و عترت) و جناب آقای نوش‌آبادی (معاون محترم مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور) به سبب ابراز لطف و قبول این زحمت، سپاسگزاری می‌کنیم.

* * * * *

هم‌زمان با برگزاری این اردو، گردهمایی سالانه رؤسای ادارات استعداد‌های درخشان و دانش‌پژوهان جوان سراسر کشور نیز در مشهد مقدس برگزار شد. مهم‌ترین دستور کار این گردهمایی، بررسی برنامه‌های مرکز، شاخص‌ها و اهداف کمی ملی و استانی آنها در سال ۱۳۹۳ و معرفی و نقد و بررسی

برنامه‌های پیشنهادی مرکز برای سال ۱۳۹۴ بود. در کنار این دستور کار اصلی، برنامه‌های دیگری چون بیان تجارب استانی تعدادی از رؤسای ادارات استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، ارائه سخنرانی علمی با عنوان «کاوشی در تیزهوشی» توسط آقای دکتر احمد عابدی و... نیز به اجرا درآمد.

در پایان این گردهمایی، بیانیه‌ای از سوی شرکت‌کنندگان تنظیم و صادر شد. مدیران و کارشناسان حوزه ستادی مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، مفاد این بیانیه را سرلوحه فعالیت‌های خود در سال آینده قرار خواهند داد. امیدواریم همین نگاه، در سطح رؤسا و کارشناسان ادارات استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان استان‌ها و مدیران و عوامل اجرایی و آموزشی مدارس استعدادهای درخشان در سطح کشور نیز تسری یابد.

* * * * *

رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای - مد ظله العالی - سال ۱۳۹۳ را سال اقتصاد و فرهنگ، با عزم ملی و مدیریت جهادی نام نهادند. در روزهای پایانی این سال، با نگاهی به عملکرد خانواده بزرگ استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان در سراسر کشور، به نظر می‌رسد کارنامه قابل قبولی از حیث فعالیت‌های متنوع فرهنگی و تلاش‌های مجاهدانه برای سامان‌دهی و ارتقای ابعاد مختلف آموزشی و پرورشی در این مجموعه به دست آمده است. ضمن تشکر صمیمانه از همه تلاشگران مخلص و خدوم این عرصه و آرزوی سلامتی و توفیق بیش از پیش برای این عزیزان، آمادگی کامل خود را برای تلاش در جهت تحقق منویات و رهنمودهای رهبری فرزانه انقلاب اسلامی در سال ۱۳۹۴ اعلام می‌داریم.

* * * * *

فصلنامه استعدادهای درخشان که اکنون چهارمین شماره دوره جدید آن را در دست دارید، پس از یک سال از آغاز مجدد انتشار، در نظر دارد با دریافت و جمع‌بندی نظرات مخاطبان خود، بررسی جامعی در خصوص نقاط قوت و ضعف عملکرد خود به عمل آورد و تغییرات و اصلاحات لازم را در ابعاد مختلف محتوایی و ظاهری اعمال نماید. لذا از همه شما تقاضا می‌کنیم نظرات تأییدی یا انتقادی و پیشنهادی خود را از هر منظر، به دفتر مجله ارسال نمایید. پیشاپیش، فرا رسیدن سال نو هجری شمسی و رستاخیز باشکوه طبیعت را به تمامی همکاران گرامی، دانش‌آموزان عزیز و خانواده‌های آنان تبریک می‌گوییم.

مدیر مسئول